

Vejledning til ansøgning Indsatsforløb om kvalitet i socialpsykiatrien

Indhold

1. Hvem kan søge.....	2
Tildelingskriterier	2
2. Formål.....	2
3. Baggrund	2
4. Hvad er et indsatsforløb.....	3
5. Organisering i indsatsforløbene.....	4
6. Indhold i indsatsforløb på tilbudsniveau	4
Opstartsfase.....	5
Analysefase.....	5
Udviklingsfase	6
7. Hvad får I ud af et indsatsforløb?	6
9. Økonomi	6
10. Sådan gør I	6
11. Spørgsmål	7
Et recovery-orienteret mindset	8
Recovery-orienteret rehabilitering	8

1. Hvem kan søge

Følgende regionale, private og kommunale socialpsykiatriske tilbud kan søge om et indsatsforløb om kvalitet i socialpsykiatrien:

- Tilbud i borgerens eget hjem efter § 85 i lov om social service.
- Botilbud efter §§ 107, 108 i lov om social service.
- Botilbud efter almenboligloven med støtte efter serviceloven § 85.

Det er muligt at søge om et indsatsforløb, der gennemføres på tværs af flere tilbud eller afdelinger.

Tildelingskriterier

Tildeling af et indsatsforløb sker på baggrund af en vurdering af, at de der modtager rådgivning, dels har behov for rådgivning og er modne til at modtage og omsætte rådgivningen.

For at imødekomme at indsatsforløbene når bredt ud til landets socialpsykiatriske tilbud, sker tildelingen samtidig med udgangspunkt i geografisk spredning, mulighed for samarbejde og videndeling på tværs af tilbud samt tilbuddets samlede volumen opgjort efter antallet af medarbejdere og antal borgere, som indsatsforløbet vedrører. Det anbefales, at et indsatsforløb vedrører 20-50 medarbejdere.

Hvis Socialstyrelsen modtager flere ansøgninger, end der kan tildeles forløb til, udvælges deltagerne ud fra en vurdering af ansøgers motivation og behov for at indgå i et indsatsforløb om kvalitet i socialpsykiatrien.

2. Formål

Baggrunden for at søge om et indsatsforløb er et ønske om at styrke kvaliteten i den socialpsykiatriske indsats overfor borgerne, ved at understøtte og videreudvikle den recovery-orienterede og rehabiliterende tilgang¹.

Udviklingsarbejdet skal under og efter indsatsforløbene understøtte følgende udvikling hos borgerne:

- Bedre trivsel, sundhed og mestring.
- Større aktiv deltagelse i lokalsamfundets almene fællesskaber.
- Større tilfredshed med indsatsen blandt borgerne samt deres familie og netværk.
- Flere borgere i socialpsykiatrien oplever et mindre behov for indgribende indsatser.
- Flere borgere kommer i uddannelse og i beskæftigelse.

Målsætningerne i forhold til de medvirkende tilbud er følgende:

- Styrket ledelsesmæssigt og organisatorisk grundlag for faglig udvikling.
- Højere fagligt niveau blandt ledere og medarbejdere.
- Mere systematisk og vidensbaseret praksis.
- Øget brug af veldokumenterede, recovery-orienterede faglige metoder og redskaber.

3. Baggrund

Der er gennem de senere år sket en betydelig stigning i antallet af mennesker, der får hjælp i socialpsykiatrien. Baggrunden for dette er blandt andet udviklingen i behandlingspsykiatrien med omlægning til mere ambulante behandling i lokalpsykiatrien samt en generel stigning i antallet af borgere med psykiske vanskeligheder. Der ses således både flere, som har mere komplekse psykiske vanskeligheder og sociale problemer end tidligere, og flere med lettere vanskeligheder. Den kommunale socialpsykiatri er derfor under pres, i forhold til at imødekomme det stigende behov for støtte og hjælp.

¹ <https://socialstyrelsen.dk/handicap/psykiske-vanskeligheder/rehabilitering>

I perioden 2019-22 iværksætter Socialstyrelsen en række initiativer, herunder Indsatsteamet, under overskriften *Styrket kvalitet i socialpsykiatrien*. Initiativerne er en del af den politisk vedtagne handlingsplan for psykiatrien *Vi løfter i fællesskab* (september 2018). Gennem initiativerne tilbydes kommuner og tilbud et videns- og kvalitetsløft, der skal understøtte bedre indsatser og resultater i forhold til mennesker med psykiske vanskeligheder.

4. Hvad er et indsatsforløb

Socialstyrelsens Indsatsteam har til opgave at udbrede aktuel bedste viden samt at rådgive om implementeringen af metoder, som understøtter kvalitet i de socialpsykiatriske tilbud. Indsatsteamet skal i perioden 2019 til 2022 tilbyde 75 socialpsykiatriske tilbud et indsatsforløb.

Et indsatsforløb kan vare fra 4-12 måneder. Omfanget af forløbet afklares og tilpasses ansøgers behov, kapacitet og øvrige igangværende udviklingsaktiviteter.

Hovedelementerne i indsatsforløbene er:

- Formidling af aktuel bedste viden om kvalitet i socialpsykiatrien.
- Analyse af tilbuddets praksis.
- Rådgivning i forbindelse med udviklingsaktiviteter prioriteret af tilbuddet.
- Forankring af ny viden, kompetencer og ændret praksis.

Indsatsforløbene tager afsæt i begreberne om recovery-orientering og rehabilitering, som er centrale i kvalitetsudviklingen af socialpsykiatrien.

Under et indsatsforløb vil Indsatsteamet klarlægge tilbuddets styrker og udviklingspotentialer, og med afsæt heri rådgive tilbuddet i forbindelse med kvalitetsudviklingen af praksis. Indsatsteamets rådgivning vil eksempelvis tage udgangspunkt i følgende 6 tematikker:

- **Ledelse & organisation**
 - Tilbuddets rammer og retning for det recovery-orienterede og rehabiliterende arbejde
- **Helhed og sammenhæng**
 - Samarbejde med relevante parter, herunder behandlingspsykiatrien samt social-, beskæftigelses- og sundhedsområdet, samt gode borgerforløb og udslusning af borgerne
- **Samarbejde med borgeren**
 - Her sættes fokus på det nære, relationelle samarbejde med borgeren omkring borgerens håb, drømme, mål og trivsel.
- **Sundhed**
 - Under denne tematik arbejdes der med, hvordan man kan tale om og arbejde med mental sundhed ud fra den enkelte borgers perspektiv, så den enkeltes borgers recovery-proces understøttes bedst muligt.
- **Civilsamfund**
 - Under emnet social inklusion og civilsamfund sættes fokus på støtten til borgernes inklusion i almensamfundet som fx kan være civilsamfundet.
- **Uddannelse & beskæftigelse**
 - Brobygning og understøttelse af borgerens potentiale i forhold til skolegang, uddannelse og beskæftigelse.

Ovenstående tematikker er indbyrdes afhængige og repræsenterer hvert et udgangspunkt i det samlede arbejde med at øge kvaliteten i tilbuddet.

Som tilbud er I ansvarlige for at drive udviklingsarbejdet under et indsatsforløb, og gennemføre de aftalte udviklingsaktiviteter mellem rådgivningsdagene. Omfanget af de ressourcer, som skal afsættes til arbejdet, vil variere afhængig af den udviklingsproces, som det enkelte tilbud beslutter at gennemføre. Som minimum bør der afsættes ressourcer til:

- Dialog og koordinering med Socialstyrelsen.
- Bidrag til minianalyse af egen praksis i et recovery-perspektiv.
- Deltagelse af ledere, relevante medarbejdere og borgere på workshops og rådgivningsdage.

5. Organisering i indsatsforløbene

Ved opstart af et indsatsforløb nedsættes en implementeringsgruppe på tilbuddet, der skal drive indsatsforløbet i samarbejde med Indsatssteamet i Socialstyrelsen. Dette indebærer mødeaktivitet samt løbende orientering og inddragelse af medarbejdere, borgere og eventuelt pårørende igennem hele indsatsforløbet. Viden fra Socialstyrelsens andre projekter viser, at trio-samarbejde mellem ledelse, tillidsrepræsentant og arbejdsmiljørepræsentant styrker muligheden for udvikling, anvendelse og efterfølgende fastholdelse af viden.

Implementeringsgruppen på tilbuddet forventes derfor at bestå af den daglige leder eller souschef, AMR, TR samt øvrige nøglepersoner, herunder borgere og eventuelt pårørende, udviklingskonsulenter med flere.

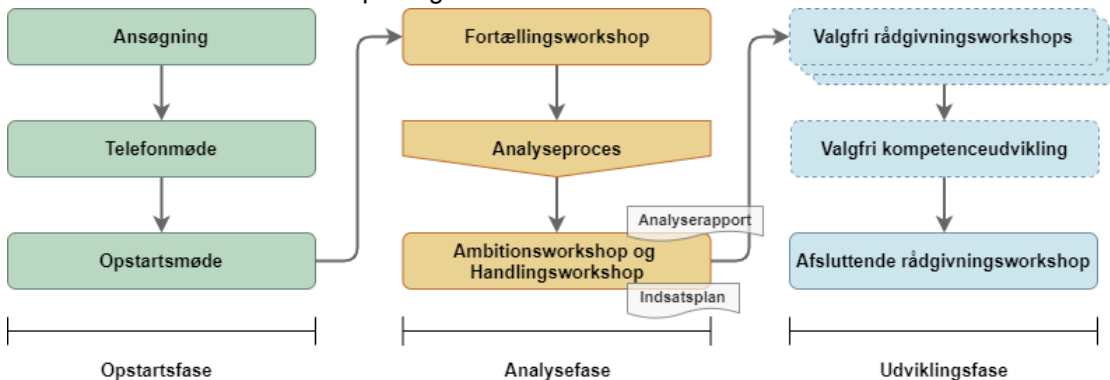
Det understreges, at implementeringsgruppen har en strategisk meget vigtig betydning for gennemførelsen af indsatsforløbet og dermed i forhold til at opnå de ønskede resultater. Implementeringsgruppen forventes derfor at deltage i *alle* aktiviteter i forløbet og afsætte den nødvendige tid til at holde møder mellem aktiviteterne. Der underskrives en samarbejdsaftale ved opstart af samarbejdet om et indsatsforløb, der forpligter begge parter på de aktiviteter, der indgås samarbejde om.

6. Indhold i indsatsforløb på tilbuds niveau

Et indsatsforløb består af følgende tre faser:

1. Opstartsfasen
2. Analysefasen
3. Udviklingsfasen

Indsatsforløbet kan illustreres på følgende måde:

Figur 1: Oversigt over indsatsforløbets tre faser

Opstartsfasen

Opstartsfasen indledes jævnfør ovenstående figur med, at tilbuddet sender en **ansøgning** om et indsatsforløb. Hvis ansøgningen imødekommes, afholdes et indledende **telefonmøde**, hvor indsatsforløbet gennemgås med tilbudsleder. Efter telefonmødet etablerer tilbuddet en implementeringsgruppe, som er ansvarlige for fremdriften og implementeringen af indsatsen under indsatsforløbet. Hver aktivitet gennemgås, og der lægges en plan for, hvornår aktiviteterne afholdes. Samtidigt drøftes, hvor meget tid implementeringsgruppens medlemmer og øvrige medarbejdere forventes at bruge i forløbet.

Herefter afholdes et mindre **opstartsmøde**, hvor formålet er at afstemme forventninger og drøfte, hvordan indsatsforløbet skal se ud, så tilbuddet får mest muligt ud af forløbet. Det betyder, at implementeringsgruppens ønsker og behov drøftes, så forløbet og Indsatsteamets rådgivning kan tilrettelægges ud fra disse ønsker.

Analysefasen

Analysefasen i indsatsforløbet indledes med en workshop om, hvordan der skabes et tæt samarbejde mellem borgere og medarbejdere om det forestående indsatsforløb. Når der skal arbejdes med recovery-orienteret rehabilitering, er det afgørende at have borgeren med som aktør, og derfor vil der løbende arbejdes med, hvordan borgerne kan blive medudviklere af tilbuddene. Vi kalder denne workshop for **Fortællingsworkshopen**.

Redskaber fra fortællingsworkshopen vil blive brugt i **analyseprocessen** sammen med en selvevaluering, som udføres af ledere, medarbejdere og borgere i tilbuddet. Endelig inddrages relevante dokumenter f.eks. til synsrapporten fra Socialtilsynet, tilbuddets ansøgning og andre keredokumenter, hvor det er muligt.

Analyseprocessen munder ud i en skriftligt **analyserapport**, som kort og overskueligt opsummerer de fund, som tilbuddet og Indsatsteamet har gjort igennem analyseprocessen. Analyserapporten bliver overdraget til tilbuddet, som løbende kan holde kvalitetsudviklingen op mod de fund, som er gjort i analysen.

Analyserapporten er tilbuddets og skal hjælpe med at identificere, hvor tilbuddet har sine udviklingspotentialer og styrker. Analyserapporten udarbejdes for at kunne give tilbuddet det bedste forløb og den bedste rådgivning samt for at afdække, hvor tilbuddet særligt kan sætte ind i forhold til at forbedre den recovery-orienterede rehabiliterende praksis.

Når analyserapporten er udarbejdet, afdækkes det, hvor tilbuddet gerne vil forbedre indsatsen. Indsatsen skærpes yderligere under **Ambitionsworkshopen** og **Handlingsworkshopen**.

På de to workshops deltager implementeringsgruppen og Indsatsteamet. Formålet med de to workshops er, dels at afdække tilbuddets ønskede forandringer og mål for forløbet og dels at drøfte, hvordan tilbuddet kan opnå disse mål og skabe de konkrete forandringer i praksis. De konkrete handlinger og aktiviteter, der skal til, for at nå målene, og de personer, der skal gennemføre disse, formuleres i en **indsatsplan**, som bliver tilbuddets og Indsatsteamets fælles referenceramme for den videre rådgivning. Efter de to workshops skræddersys det videre forløb, som tilpasses tilbuddets målsætninger, behov og kapacitet.

Efter de to workshops går indsatsforløbet ind i den sidste fase, **udviklingsfasen**, hvor der arbejdes med valgte målsætninger og specifikke ændringer af praksis. I denne fase kan der eventuelt arrangeres **kompetencemoduler**, hvor den samlede implementeringsgruppe og/eller medarbejdergruppe modtager undervisning og træning i relevante kompetencer. Kompetencemodulerne kan tilrettelægges, så borgergruppen også kan deltage.

Udviklingsfase

I udviklingsfasen vil indsatsforløbet blive tilpasset tilbuddets behov med relevant **Rådgivning og workshops** for implementeringsteamet. Som en del af udviklingsfasen vil der blive afholdt en **Afslutningsworkshop**, som skal hjælpe tilbuddet med at fastholde forandringerne og styrke tilbuddet i den fortsatte kvalitetsudvikling.

For at fastholde forandringerne og støtte tilbuddet vil der så vidt muligt blive oprettet partnerskaber med andre socialpsykiatriske tilbud, som også gennemfører indsatsforløb. I partnerskaberne vil der blive delt erfaringer og arbejdet med viden og metoder til den videre kvalitetsudvikling.

7. Hvad får I ud af et indsatsforløb?

Når forløbet er afsluttet, kan I forvente at have fået:

- Vejledning, rådgivning og processtøtte fra Socialstyrelsen.
- Opdatering på aktuel bedste viden og metoder i forhold til den recovery-orienterede rehabiliterende indsats.
- Et indblik i egne styrker og udviklingsmuligheder i forhold til forbedring af kvaliteten af den socialpsykiatriske hjælp og støtte.
- Styrkede kompetencer til at skabe vellykkede forandringer, der øger kvaliteten af indsatsen.
- Styrket den fælles faglige forståelse og praksis i forhold til recovery-orienteret rehabilitering.
- Mere systematik i indsatsen.

9. Økonomi

Det er gratis at indgå i et indsatsforløb. Rådgivning og uddannelsesaktiviteter finansieres af Socialstyrelsen og gennemføres af Socialstyrelsens Indsatsteam samt konsulenter fra Socialt Udviklingscenter SUS og Implement Consulting Group. Det socialpsykiatriske tilbud stiller de nødvendige mødefaciliteter og forplejning til rådighed samt finansierer eventuelle behov for vikardækning. Alle relevante medarbejdere og ledere forventes at deltage på fælles kompetencemoduler samt i de udviklingsaktiviteter, som implementeringsgruppen vælger at sætte fokus på.

10. Sådan gør I

Ansøgning om et indsatsforløb sker via et ansøgningsskema, der kan hentes på Socialstyrelsens hjemmeside.

Ansøgningsskemaet har til formål at indhente oplysninger om det ansøgende tilbud samt baggrunden for ansøgning om et indsatsforløb. For mere information om spørgsmål i ansøgningsskema vedr.:

- Ansøgertype se punkt 1 i denne vejledning.
- Ansøgningsskriterier:
 - Implementeringsgruppe se punkt 5 i denne vejledning.
 - Personalemæssige ressourcer til forløbets aktiviteter se punkt 4 i denne vejledning.

I udfylder og indsender ansøgningsskemaet på mail: kvalitetsocialpsykiatrien@socialstyrelsen.dk.

I modtager herefter en kvitteringsmail fra Socialstyrelsen.

11. Spørgsmål

For yderligere spørgsmål angående ansøgning om indsatsforløb kontakt venligst:

Rune Løgstrup
Specialkonsulent
Center for Handicap og Psykisk sårbarhed
Mobil +45 41 93 24 89
runl@socialstyrelsen.dk

Aleksander Marzec Petersen
Specialkonsulent
Center for Handicap og Psykisk sårbarhed
Mobil +45 41 73 08 86
apet@socialstyrelsen.dk

Afsættet for det samlede initiativ er, at der på tværs af alle niveauer i den offentlige forvaltning skal arbejdes med afsæt i recovery og rehabilitering som styrende principper i de borgerrettede indsatser. Nedenstående afsnit udfolder Socialstyrelsens forståelse af de to begreber.

Et recovery-orienteret mindset

I et recovery-orienteret mindset er udgangspunktet borgerens recovery, eller med andre ord, at borgeren hjælpes til at komme sig. Det betyder, at psykiske vanskeligheder aldrig må behandles som en kronisk tilstand i forbindelse med iværksættelsen af indsatser. Psykiske vanskeligheder skal behandles som en tilstand, der med den rette indsats, såsom hurtig indsats, hyppig opfølgning med videre, kan vendes, så der ikke nødvendigvis er tale om livslang sygdom. Det betyder ikke nødvendigvis, at borgeren bliver symptomfri, men det betyder, at borgeren bliver i stand til at leve et meningsfuldt og personligt tilfredsstillende liv med sine symptomer. Det er dermed borgerens egen idé om og fortolkning af trivsel i tilværelsen, der er omdrejningspunktet i en recovery-orienteret indsats. De fagprofessionelles indsats skal målrettes netop denne fortolkning.

Når der arbejdes ud fra et recovery-orienteret mindset, anerkender den fagprofessionelle borgeren som erfaringsekspert i eget liv. Den fagprofessionelle er ekspert i faglige metoder, systematik og redskaber, som den fagprofessionelle kan bruge til at understøtte borgerens recovery-proces. Det er borgerens ønsker, håb og drømme, der er retningsgivende, og borgeren der definerer de mål, der skal forfølges. Den fagprofessionelle skal støtte borgeren uanset, om vedkommende finder målene urealistiske – eksempelvis ved at identificere relevante delmål, der kan bringe borgeren hen imod opfyldelse af dennes personlige mål. Recovery er en personlig proces, men omsorgspligten betyder samtidig, at de fagprofessionelle samarbejder aktivt med en borger, hvis denne får det dårligt, om, hvordan borgeren kan få det bedre.

Recovery-orienteret rehabilitering

Rehabilitering defineres som et resultat, hvor en borger har genvundet, udviklet eller vedligeholdt sin funktionsevne i et omfang, så den svarer til borgerens egen opfattelse af et selvstændigt og meningsfuldt liv.

I en recovery-orienteret rehabiliterende indsats er det afgørende, at den fagprofessionelle kender til eller understøtter formuleringen af borgerens ønsker, håb og drømme. Denne viden er en forudsætning for at tilrettelægge meningsfulde sociale indsatser, som bidrager til borgerens individuelle recovery-proces og rehabilitering. I en recovery-orienteret rehabiliteringsindsats udvikles, genvindes eller vedligeholdes funktionsevnen, med udgangspunkt i bedste viden, så borgeren opnår en størst mulig grad af selvstændighed, mestring af hverdagen og et meningsfuldt liv. Den rehabiliterende indsats tager ikke kun udgangspunkt i borgerens begrænsninger, men er ressourcefokuseret. Når borgeren oplever at blive mødt, set og hjulpet af den fagprofessionelle indsats, så kan indsatsen defineres som recovery-understøttende rehabilitering. Rehabilitering kan også beskrives som rammen om borgerens recovery-proces.

Arbejdet med det recovery-orienterede og rehabiliterende mindset sker inden for de organisatoriske ressourcer og lovgivningsmæssige rammer. Derfor er det også den fagprofessionelles opgave løbende at forventningsafstemme med borgerne og have en dialog om, hvordan borgerens ønsker kan rummes inden for de rammer, der er omkring indsatsen. Der er tale om et ligeværdigt samarbejde med borgeren, om at finde de mest optimale løsninger.